

Hemşirelik Eğitiminde Güdülenme: Öğrencilerin İçsel ve Dışsal Güdülenme Kaynakları

Motivation in Nursing Education: Intrinsic and Extrinsic Motivation Resources of Students

Ayşe Çiçek Korkmaz¹, Nuriye Nesrin İpeçki²

¹Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Yusuf Şerefoğlu Sağlık Yüksekokulu

²Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

ÖZET

GİRİŞ: Bu araştırmanın amacı, hemşirelik öğrencilerinin güdülenme kaynakları ve sorunlarını çeşitli değişkenler açısından incelemektir.

YÖNTEM: Tanımlayıcı nitelikteki bu araştırma, 2013-2014 eğitim dönemi Mart ayı içerisinde bir üniversitenin sağlık yüksekokulunun hemşirelik bölümü 3. ve 4. sınıflarında okuyan 118 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Veriler anket formu, Acat ve Köşgeroğlu (2006) tarafından geliştirilen "Güdülenme Kaynakları ve Sorunları Ölçeği" kullanılarak toplanmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemler (frekans ve yüzdelikler), bağımsız gruplarda t testi ve One-Way ANOVA testi kullanılmıştır.

BULGULAR: İçsel güdülenme alt boyutundan alınan puan ortalamasının 40,98±7,93, dışsal güdülenme alt boyut puan ortalamasının 21,18±3,31, olumsuz güdülenme alt boyut puan ortalamasının 28,09±6,21 ve toplam puan ortalamasının 90,2±13,4 olduğu saptandı. Öğrencilerin içsel güdülenmesinde sınıf, bölümden memnun olma ve mesleği tercih etme nedenleri arasında, dışsal güdülenme alt boyut puan ortalaması ile bölümden memnun olma ve mesleği tercih etme nedenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptandı (p<0,05).

SONUÇ: Hemşirelik öğrencilerinin içsel ve dışsal güdülenme düzeylerinin yüksek, olumsuz güdülenmenin düşük olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin olumsuz güdülenmelerine neden olan faktörler belirlenerek, bunları giderici önlemler alınması önerilmiştir.

Anahtar kelimeler: Hemşirelik öğrencileri, hemşirelik eğitimi, içsel güdülenme, dışsal güdülenme

ABSTRACT

INTRODUCTION: The aim of this study is to examine the motivation resources and problems of nursing students in terms of different variables.

METHOD: This descriptive research was realized with 118 students who were the 3rd and 4th graders of the Nursing Department of a Health College of a University within the month of March during the Academic Year of 2013-2014. The data was collected by using the questionnaire form, 'Motivation Resources and Problems Scale'. Descriptive statistics methods (frequency and percentiles), t test and One-Way ANOVA test in independent groups were used for data analysis.

RESULTS: Mean interior, and exterior motivation subscale scores were 40.98±7.93 pts, and 21.18±3.31pts, respectively. A statistically significant difference between the mean scores of the students' interior motivation subscale items (grade, department satisfaction and the reasons of preferring the profession) and also, between the mean scores of exterior motivation subscale items (department satisfaction and reasons of preferring the profession) was determined (p<0.05).

RESULT: It was found out that the interior and exterior motivation levels of the nursing students were high, the negative motivation was low. The factors which demotivate students must be determined and precautions must be taken.

Key words: Nursing students, nursing education, interior motivation, exterior motivation

Geliş Tarihi / Arrival Date: 05.01.2015

Kabul tarihi / Date of Acceptance: 18.08.2015

İletişim / Corresponding author: Ayşe Çiçek Korkmaz, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Yusuf Şerefoğlu Sağlık Yüksekokulu, Kilis

E-posta / E-mail: ayse_cicek.2@hotmail.com

Sayı / Number: 3 **Cilt / Volume:** 2 **Yıl / Year:** 2015

e-ISSN:2149-018X **doi:**10.5222/SHYD.2015.121

GİRİŞ

Öğretim etkinliklerinin gerçekleştirilmesinde temel öğelerden biri güdülenmedir. Güdülenme, eğitsel anlamda 'öğrencilerin potansiyellerini açığa çıkarmaları, öğrenmeleri ve çalışmalarını harekete geçiren güç olarak tanımlanmaktadır (Martin, 2004). Koç (1994)'a göre güdülenme, yapılacak eylemin yönünü gücünü ve öncelik sırasını belirleyen, bireyin içinden ya da dışından kaynaklanan dürtülerin etkisiyle harekete geçmesidir. Bu noktada güdülenmenin insana şekil verme işlevi düşünülürken eğitim-öğretim çalışmalarında önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir (Acat ve Köşgeroğlu, 2006).

Eğitim alanında güdülenme, *içsel, dışsal ve olumsuz güdülenme* şeklinde üç başlıkta ele alınmaktadır. İçsel güdülenmede; öğrenmeye duyulan merak, mesleğin sevilmesi, gelişme duygusu ve başarmanın verdiği haz gibi içsel etmenler bireyi yönlendirmektedir. Dışsal güdülenmede ise bireyi diğer bireyler tarafından takdir edilmek, onların eleştirilerinden kaçmak, ödül kazanmak gibi dışsal kaynaklı etmenler etkilemektedir ve burada birey öğrenme çabası içine girmektedir (Harter, 1981; Lepper, 1988; Ryan ve Deci, 2000). Olumsuz güdülenme ise bireylerin hareketleri ile sonuçların meydana getirdikleri arasında bağlantı kuramadıkları durumlarda ortaya çıkmaktadır. Öğrenciler, olumsuz güdülenme yaşadıklarında kendi davranışlarının kontrolünün dışında bir şeyin sonucu olduğuna inanırlar. Bir başka ifade ile öğrencinin öğrenmek için çaba harcamaması, kendini yetersiz görmesi, baskı altında olması ve hata korkusu öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir (Ryan ve Deci, 2000).

Araştırma sonuçlarına göre, içsel güdülenmenin başarı alanında daha güçlü ve sürekli güdülenmeyi etkilediği belirtilmektedir (Xiang, Chen ve Bruene, 2005). Ayrıca öğrencinin öğrenim istekliliği açısından içsel güdülenmenin yüksek olması gerektiği belirtilmiştir. Bu konuda içsel güdülenme yaratıcı ve yüksek kalitede öğrenmeyi sağlamaktadır. Ancak öğrencilerin eğitim güdülenmelerinin artırılmasında onları güdüleyen dışsal güdü kaynaklarının da iyi bilinmesi gerekmektedir (Ryan ve Stiller, 1991). Çünkü öğrenmenin teşvik edilmesinde içsel güdülenme tek başına yeterli değildir ve içsel güdüler dışsal güdü kaynaklarından etkilenebilmektedir (Ryan ve Deci, 2000). Ryan ve Stiller (1991) öğrencilerin dışsal güdülenmeyle öğrenme eylemini gerçekleştirirken isteksizlik ve ilgisizliğe karşı direnci içsel güdülenme ile yaratıcı ve etkili öğrenmeyle kırabildiklerini vurgulamıştır. Böylece öğrencilerde daha iyi güdülenme ve performans sağlamak için dışsal güdülenmenin içsel güdülenmeye dönüştürülmesi gerekmektedir (Doğan, 2005).

Eğitim kurumlarında fiziki yapı ve insan gücü eksiklerinin devam etmesi öğrencilerin güdülenmesini önemli ölçüde etkilemektedir. Hemşirelik öğrencilerinin güdülenmesi için de istediği amaçlara ulaşması yönünde içten gelen dürtülerin etkili olabileceği gibi binanın fiziki yapısı, dersin sunuş şekli, dersin faydalı olduğuna inanması ve dersin sevdirilmesine, dersliklerin ergonomik özellikleri ve donanımı, öğretim elemanlarının bilgi düzeyi, sınav sistemi ve uygulamaların etkileri vb. dışsal güdülenmelerini etkilemektedir. Bununla birlikte, yapılan araştırmalar hemşirelik öğrencilerinin diğer üniversite öğrencilerine göre güdülenmelerinin düşük olduğunu göstermektedir (Espeland ve Indrehus, 2003; Acat ve Köşgeroğlu, 2006). Çünkü hemşirelik öğrencileri eğitim süreçleri boyunca mesleği sevmeme, teorik bilgileri çok kısa sürede işleme, bu yoğun bilgilerin hepsini öğrenmekle sorumlu olma (Karaöz, 2003; Bektaş, 2004;), klinik ortamdaki fiziksel koşulların yetersizliği, hasta çeşitliliğinin azlığı, tüm derslerle ilgili uygulama olanağı bulamamaları, hemşirelerle olan ilişkilerdeki eksiklikler (Aydın ve Argun, 2010), öğretim elemanı ve öğrenciler arasında yaşanan sorunlar, öğretim elemanlarının bakıma katılmamaları (Bilgen, Çiçek Korkmaz ve Şekeroğlu, 2014) gibi çeşitli güçlükler yaşamaktadırlar. Ayrıca hemşirelik lisans eğitimi veren okulların bir bölümü hala eğitimlerini, üniversite kampüsleri dışında ve Sağlık Bakanlığı'nın eski meslek liseleri binalarında yürütmektedirler (Bilgen, Çiçek Korkmaz ve Şekeroğlu, 2014). Bütün bu yaşanan güçlükler hemşirelik öğrencilerinde güdülenmeyi olumsuz etkilemektedir. Hemşirelik eğitiminde kaliteyi artırmak, ileride meslek yaşamında mesleğini severek ve isteyerek yapan hemşirelerin yetişmesi ve yaşanan sorunlara çözüm üretmek için hemşirelik eğitimi alan öğrencilerin güdü kaynaklarının ve sorunlarının belirlenmesi önemlidir (Acat ve Köşgeroğlu, 2006). Çünkü hemşirelik öğrencilerinin aldıkları eğitimde güdülenme düzeylerinin belirlenmesi öğrencinin eğitim hayatını ve dolayısıyla mesleki başarısını önemli derecede etkileyecektir. Bu araştırmada, hemşirelik eğitiminde içsel ve dışsal güdülenme kaynaklarının önemi vurgulanarak, öğrencilerin güdülenme kaynakları ve sorunları çeşitli değişkenler açısından incelenmektedir.

YÖNTEM

Araştırmanın amacı ve tipi: Araştırma, hemşire eğitimi alan öğrencilerin güdülenme kaynakları ve sorunlarını çeşitli değişkenler açısından belirlemek amacıyla, tanımlayıcı tasarımda gerçekleştirilmiştir.

Bu bağlamda araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- (1) Hemşirelik eğitimi alan öğrencilerin güdülenme kaynakları ve sorunları nelerdir?
- (2) İçsel ve dışsal güdülenmenin öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri ile ilişkisi var mıdır?
- (3) İçsel ve dışsal güdülenmenin meslek seçimini etkileyen etmenlerle ilişkisi var mıdır?

Araştırmanın evren ve örnekleme: Araştırmanın evrenini, 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılı Bahar Dönemi Mart ayı içerisinde bir sağlık yüksekokulu hemşirelik bölümü 3. ve 4. sınıflarında öğrenim gören 156 öğrenci oluşturmuştur.

3. ve 4. sınıf hemşirelik öğrencilerinin çalışmaya alınma nedeni, meslekle ilgili düşüncelerin bu sınıflarda daha fazla netleşmesidir. Tüm evrenin araştırmaya alınması planlanmış, ancak soru formunun uygulandığı tarihlerde okulda bulunan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 118 öğrenci ile çalışma yürütülmüştür. Geri dönüş oranı %75,6 bulunmuştur.

Veri toplama araçları: Verilerin toplanmasında öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerini içeren “Bilgi Formu” ile “Güdülenme Kaynakları ve Sorunları Ölçeği (GKSÖ)” kullanılmıştır.

Bilgi Formu: Araştırmacılar tarafından oluşturulmuş olup öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerini (sınıf, cinsiyet, kardeş sayısı, barınma ortamları, babanın eğitim durumu ve mesleği, annenin eğitim durumu ve mesleği, algılanan ekonomik durum) ve meslek seçimini (mezun olduğu okul, mesleğini seçme kararı ve neden seçtiği, meslekle ilgili geleceğe yönelik hedefler) etkileyen etmenleri belirlemeye yönelik 23 sorudan oluşmaktadır.

Güdülenme Kaynakları ve Sorunları Ölçeği (GKSÖ): Ölçek, Acat ve Köşgeroğlu tarafından 2006 yılında geliştirilmiştir. GKSÖ, sağlık yüksekokulu öğrencilerinin mesleki deneyimlerini etkileyen güdülenme düzeylerinin belirlenmesinde kullanılan bir ölçektir. Ölçek, 24 madde ve içsel, dışsal ve olumsuz güdülenme olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır. “İçsel güdülenme” alt boyutu; 1., 2., 3., 4., 6., 7., 8., 9., 10., 23. ve 24. maddeleri kapsayan 11 madde, “olumsuz güdülenme” alt boyutu 5., 11., 12., 16., 18., 19., 21. ve 22. maddeleri kapsayan 8 madde ve “dışsal güdülenme” alt boyutu ise 13., 14., 15., 17. ve 20. maddeleri kapsayan 5 maddeden oluşmaktadır. 5’li Likert tipindeki ölçek, 1= Hiç katılmıyorum ile 5= Tamamen katılıyorum arasında değerlendirilmektedir. Her alt boyutun puanı, alt boyut maddelerinden alınan puanların aritmetik ortalaması alınarak belirlenmektedir. Elde edilen üç alt boyutun/alt ölçeğin puanlarının ortalaması öğrencinin mesleki öğrenmeye ilişkin güdülenme düzeyini göstermektedir. Bu düzeye ilişkin elde edilen puan ne kadar yüksekse güdülenme düzeyi o kadar fazla olmaktadır. Bu nedenle toplam ölçek puanı hesaplanırken güdülenme sorunları alt boyutunun madde puanları ters çevrilmiştir. Ölçekten alınacak minimum ve maksimum puanlar sırasıyla; içsel güdülenme için 11-55 puan, dışsal güdülenme için 5-25 puan, olumsuz güdülenme için 8-40 puan ve toplam güdülenme için 24-120 puan arasındadır. GKSÖ’nün orijinal çalışmadaki iç tutarlılık (Cronbach alfa katsayısı) katsayısı 0.82, bu çalışmada ise Cronbach alfa katsayısı 0.87 bulunmuştur.

Verilerin toplanması: Araştırma verileri toplanmadan önce araştırmanın yapılacağı okul yönetiminden ve ölçeğin kullanılabilirliği için Acat ve Köşgeroğlu’ndan gerekli izinler alınmıştır. Anket formları araştırmacılar tarafından öğrencilere kendi sınıflarında dağıtılmış ve toplanmıştır. Anket formu uygulanmadan önce, araştırmanın yapılma amacı ve bireysel bilgilerinin başkalarına açıklanmayacağı konusunda öğrenciler sözel olarak bilgilendirilmiş ve araştırmaya katılma ya da katılmama konusunda sözel izinleri alınarak veriler sınıf ortamında elde edilmiştir.

Verilerin değerlendirilmesi: Araştırmadan elde edilen veriler bilgisayar ortamında Statiscial Package for Social sciences (SPSS for Windows 14.0) istatistik programı kullanılarak değerlendirilmiştir. Verilerin analizinde, değişkenlerin özelliğine göre yüzde ve frekans dağılımları, bağımsız değişkenlerde Student t testi ve ANOVA ile testleri kullanılmıştır. Değişkenler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişkinin olup olmadığının belirlenmesinde $p < 0.05$ değeri temel alınmıştır.

Araştırmanın etik yönü: Araştırmaya başlamadan önce araştırmanın yapılacağı okul yönetiminden ve ölçeğin kullanılabilirliği için Acat ve Köşgeroğlu’ndan gerekli izinler alınmıştır. Öğrencilere, araştırmanın yapılma amacı ve bireysel bilgilerinin başkalarına açıklanmayacağı konusunda bilgi verilerek, araştırmaya katılma ya da katılmama konusunda sözel izinleri alınmıştır.

Araştırmanın sınırlılıkları: Bu araştırma, amaca uygun olarak kullanılan veri toplama formu, araştırmanın yapıldığı tarih ve bir sağlık yüksekokulunun hemşirelik bölümü 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin görüşleri ile sınırlıdır. Ayrıca öğrencilerin birbirleri ile olan etkileşimi objektif veri alınması açısından bu araştırmanın sınırlılığını oluşturmaktadır.

BULGULAR

Sosyo-demografik Özellikleri ve Mesleğe Yönelik Düşüncelerine İlişkin Bulgular

Çalışmaya katılan öğrencilerin 80’ni (%67,8) kız, 38’i (49,2) erkek, yaş aralığı 19-27 ve yaş ortalaması $21,9 \pm 1,44$ dır. %78,8’i şehirde yaşamakta, %50,8’i 1-3 arası kardeşe sahip, %46,6’sı yurttan barınmakta ve %62,7’si ailelerinin gelir düzeyi orta düzeyde ekonomiye sahiptir. Öğrenci annelerinin %2,5’inin üniversite mezunu, %91,5’i ev hanımı, babalarının ise %10,2’si üniversite mezunu, %26,3’ü serbest meslek sahibi ve %24,6’sı emeklidir (Tablo 1).

Tablo 1: Öğrencilerin Sosyo-demografik Özelliklerinin Dağılımı (N:118)

Tanıtıcı Özellikler	Değişkenler	Sayı (n)	Yüzde (%)
Sınıf	3. Sınıf	60	50,8
	4. Sınıf	58	49,2
Cinsiyet	Kadın	80	67,8
	Erkek	38	32,2
Yaşanılan Yer	Köy	14	11,9
	Kasaba	11	9,3
	Şehir	93	78,8
Kardeş Sayısı	1-3	60	50,8
	4-6	38	32,2
	7 ve Üstü	20	16,9
Barınma Ortamları	Ailesiyle Birlikte	19	16,1
	Yurt	55	46,6
	Öğrenci Evi	44	37,3
Babanın Eğitim Durumu	Okur-Yazar Değil	3	2,5
	Okuryazar-İlköğretim	75	63,5
	Lise ve üzeri	40	33,9
Babanızın Mesleği	Memur/işçi	46	39
	Emekli	29	24,6
	Serbest Meslek	35	29,6
	Vefat Etti	8	6,8
Annenin Eğitim Durumu	Okuryazar Değil	24	20,3
	Okuryazar-İlköğretim	81	68,7
	Lise ve üzeri	13	11
Annenizin Mesleği	Ev Hanımı	108	91,5
	Memur, işçi, emekli	9	7,5
	Vefat Etti	1	0,8
Algılanan Ekonomik Durum	Kötü	15	12,7
	Orta	74	62,7
	İyi	27	22,9
	Çok iyi	2	1,7
Yaş	19-27	118	X±SS 21,9±1,44

Araştırmada öğrencilerin meslek seçimini etkileyen etmenlerin dağılımı Tablo 2’de incelendiğinde, %68,6’sının düz lise mezunu olduğu, %52,5’inin ilk girdiği üniversite sınavından sonra hemşirelik bölümünü seçtiği, %69,3’ünün kendi isteği ile bölümü seçtiği, %61,9’unun bir sağlık personeli yakınının olmadığı ve 66,1’inin hemşirelik bölümünden memnun olduğu saptanmıştır. Öğrencilere mesleği seçme nedenleri sorulduğunda, 14,4’ünün insanlara yardım etmeyi sevdiği için hemşireliği seçtiği ve öğrencilerin %33,9’unun (n=40) mezun olduktan sonra hemşire olarak çalışmak istediği, %25,4’ünün (n=30) ise akademisyen olmak istediği belirlenmiştir.

Tablo 2: Öğrencilerin Meslek Seçimini Etkileyen Etmenlerin Dağılımı (N:118)

Meslek Seçimi ile ilgili Veriler	Değişkenler	Sayı (n)	Yüzde (%)
Öğrencinin Mezun Olduğu Okul	Anadolu lisesi	34	28,8
	Düz lise	81	68,6
	Meslek lisesi	3	2,5
Meslek Seçimine Karar Verme	Kendi kararı	70	69,3
	Aile kararı	37	31,4
	Diğer (Danışman kararı)	11	9,3
Kaçınıcı Sınavdan Sonra Bölümü Seçtiği	1. seçme	62	52,5
	2. seçme	44	37,3
	3 ve üzerinde	12	10,2
Mesleği Tercih Etme Nedeni*	Anne ve babanın önermesi	42	35,6
	İş bulma imkânı kolaylığı	97	82,2
	Gelirin iyi olması	51	43,2
	Üniversite sınavına tekrar girmemek için	35	29,7
Sağlık Personeli Yakınlığına Sahip Olma Durumu	Puanın bu bölüme yetmesi	36	30,5
	İnsanlara yardım etmeyi sevmek	17	14,4
	Var	45	38,1
Bölümden Memnun Olma	Yok	73	61,9
	Evet	78	66,1
	Hayır	40	33,9
Meslekle İlgili Geleceğe Yönelik Hedefler	Mesleği yapmamak	6	5,1
	Klinik hemşiresi	40	33,9
	Akademisyen	30	25,4
	Kararsızım	42	35,6

*Birden fazla seçenek işaretlenmiştir.

Mesleki Güdülenme Düzeyine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin aldıkları eğitime ilişkin GKSÖ sorularına verdikleri yanıtların puan ortalamaları 2.90 ile 4.46 arasında değiştiği görülmektedir. Buna göre, ölçeğin dışsal güdülenme alt boyut maddelerinden en yüksek puan ortalaması 13. madde “hemşirelik mesleği ile ilgili bilgi ve becerileri öğrenmede işini severek yapan ve beni motive edebilecek bir kişi ile çalışmam istekliliğimi artırır” (4,46±0,79) söylemidir. Sırasıyla en yüksek ortalamaya sahip diğer maddeler ise 4,22±0,85 ortalama puan ile içsel güdülenmeyle ilgili 6.madde “aldığım eğitim daha çok insana ulaşmamı sağlayacak” ve 4,16±0,89 puan ortalaması ile “hemşirelik mesleği ile ilgili bilgi ve becerileri öğrenirsem, kendimi ve ailemi mutlu edeceğim” şeklindeki 9. maddedir (Tablo 3).

Öğrencilerin güdülenmelerini olumsuz yönde etkileyeceği düşünülen faktörlerin sorgulandığı maddelere bakıldığında, hemşirelik öğrencilerinin güdülenmeleri açısından ortalamaları yüksek değerlerde olsa da önemli bir sorun oluşturmadığı görülmektedir. Söz konusu sözlerden ortalaması en düşük madde “hata yapma korkusu öğrenmemi olumsuz etkiliyor” (2,90±1,20) sözüdür (Tablo 3).

Tablo 3: Öğrencilerin Güdülenme Kaynakları ve Sorunları Ölçeği Puan Ortalamalarının Dağılımı

Maddeler	Ort.	SS
İÇSEL GÜDÜLENME		
1. Hemşirelik mesleğine ilgi duyduğum için seçtim.	3,08	1,39
2. Hemşirelik mesleği ile ilgili bilgileri öğrenmeyi içtenlikle isteyerek yapıyorum.	3,87	1,06
3. Hemşirelik mesleği toplumda kabul görmemi sağlayacak.	3,32	1,25
4. Hemşirelik mesleği ile ilgili bilgi ve becerileri öğrenirsem kendimi bulmuş olacağım.	3,53	1,27
6. Aldığım eğitim daha çok insana ulaşmamı sağlayacak.	4,22	0,85
7. Aldığım Hemşirelik eğitimi sayesinde ilgi alanlarıma ilişkin yazılı kaynaklara çok daha kolay ulaşacağım.	3,61	1,07
8. Aldığım Hemşirelik eğitimi kariyerim açısından yükselmemi sağlayacak.	3,66	1,11
9. Hemşirelik mesleği ile ilgili bilgi ve becerileri öğrenirsem, kendimi ve ailemi mutlu edeceğim.	4,16	0,89
10. Hemşirelik mesleği ile ilgili kazandığım beceriler arkadaşlarım arasında bana prestij kazandırıyor.	3,72	1,11
23. Hemşirelik eğitimi almamın benim yaşam kalitemi artıracığına inanıyorum.	4,15	,92
24. Gelecekte Hemşirelik mesleğinin vazgeçilmez bir meslek olarak yerini alacağına inanıyorum.	3,63	1,21
İçsel Güdülenme Alt Boyut Puan Ortalaması	3,71	7,93
DIŞSAL GÜDÜLENME		
13. Hemşirelik mesleği ile ilgili bilgi ve becerileri öğrenmede işini severek yapan ve beni motive edebilecek bir kişi ile çalışmam istekliliğimi artırır.	4,46	,79
14. Çalıştığım materyalin çekici olması ve ilgi çekmesi önemlidir.	4,29	,96
15. Birlikte eğitim aldığım grubun istekliliği beni etkiler.	4,13	1,09
17. Beklentilerim doğrultusunda gerçekleşecek bir eğitim-öğretim süreci öğrenme konusundaki istekliliğimi artırır.	4,12	,98
20. Öğrendiğim bilgi ve becerileri kullanacağımı bilmek beni daha da motive ediyor.	4,15	,88
Dışsal Güdülenme Alt Boyut Puan Ortalaması	4,23	3,31
OLUMSUZ GÜDÜLENME		
5. Hemşirelik mesleği ile ilgili bilgi ve becerileri öğrenmek bir yetenek ve deneyim işidir. Ancak bunun bende çok sınırlı olduğunu düşünüyorum.	3,72	1,20
11. Hemşirelik mesleği ile ilgili bilgi ve becerileri öğrenemeyişimin nedeni yeterli çaba göstermememdir.	3,62	1,29
12. Hemşirelik mesleği ile ilgili bilgi ve becerileri öğrenemiyorum çünkü bunları öğrenmeye çabalarken gerginleşiyorum ve unutkanlaşıyorum.	3,76	1,19
16. Hemşirelik mesleği ile ilgili bilgi ve becerileri öğrenmeye karşı bir dirence sahip olduğumu ve bunu hiçbir zaman tam olarak öğrenemeyeceğimi düşünüyorum.	3,94	1,13
18. Okulda öğrenmem gerekenler konusunda benden beklenenler çok yüksek, bu durum beni olumsuz yönde etkiliyor	3,08	1,24
19. Hata yapma korkusu öğrenmemi olumsuz etkiliyor.	2,90	1,20
21. Benimki öğrenmek değil sadece bazı şeyleri ezberlemek.	3,81	1,16
22. İletişim kurduğum insanların yarattığı baskı öğrenmemi etkiliyor.	3,22	1,30
Olumsuz Güdülenme Alt Boyut Puan Ortalaması	3,51	6,21
TOPLAM PUAN ORTALAMASI	3,75	13,4

Öğrencilerin aile tipine, cinsiyetine, yaşanılan yere, anne-baba eğitimi ve mesleğine, gelir durumuna, ailede sağlık çalışanı olup olmadığına, bölümü tercih etme sırasına, mezun olduktan sonra hemşire olarak çalışma istemesine göre mesleki güdülenme puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı saptandı ($p>0,05$). Ayrıca öğrencilerin bölümü ailesinin isteğine, iş bulma kolaylığının olmasına, gelirinin iyi olmasına ve puanı yettiği için tercih etme durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı bulundu ($p>0,05$).

Tablo 4: Öğrencilerin Okudukları Sınıflara Göre Mesleki Güdülenme Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (N:118)

Sınıf	İçsel Güdülenme X±SS	Dışsal Güdülenme X±SS	Olumsuz Güdülenme X±SS	Mesleki Öğrenme Güdülenmesi X±SS
Üçüncü sınıf (n=60)	39,46±8,40	20,81±3,45	27,90±5,78	88,18±13,35
Dördüncü sınıf (n=58)	42,55±7,14	21,56±3,14	28,29±6,68	92,41±13,18
t	t=-2,14	t=-2,35	t=-0,342	t=-1,718
p	p=0,03	p=0,219	p=0,73	p=0,04

Çalışmada öğrencilerin okudukları sınıfa göre içsel ve mesleki öğrenme güdülenme puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu ($p < 0,05$), dışsal güdülenme ve olumsuz güdülenme puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olmadığı ($p > 0,05$) saptandı (Tablo 4). Gruplar arası farklılığa bakıldığında dördüncü sınıfta okuyan öğrencilerin içsel güdülenme puan ortalaması üçüncü sınıfta okuyan öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksek bulundu.

Tablo 5: Öğrencilerin Meslekten Memnun Olma Durumlarına Göre Mesleki Güdülenme Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (N:118)

Meslekten Memnun Olma	İçsel Güdülenme X±SS	Dışsal Güdülenme X±SS	Olumsuz Güdülenme X±SS	Mesleki Öğrenme Güdülenmesi X±SS
Evet (n=78)	43,57±5,63	21,66±2,61	28,94±5,98	94,19±10,85
Hayır (n=40)	35,92±9,29	20,25±4,25	26,42±6,40	82,60±14,88
t	t=5,55	t=2,23	t=2,11	t=4,82
p	p=0,00	p=0,02	p=0,06	p=0,00

Çalışmada, hemşirelik mesleğinden memnun olduğunu belirten öğrencilerin içsel ($t=5,55$, $p=0,00$) ve dışsal ($t=2,23$, $p=0,02$) ve mesleki öğrenme güdülenme ($t=4,82$, $p=0,00$) puan ortalamalarının daha yüksek ve aralarındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptandı ($p < 0,05$) (Tablo 5).

Tablo 6: Öğrencilerin Mesleği Seçme Nedenlerine Göre Mesleki Güdülenme Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (N:118)

Mesleği Seçme Nedenleri	İçsel Güdülenme X±SS	Dışsal Güdülenme X±SS	Olumsuz Güdülenme X±SS	Mesleki Öğrenme Güdülenmesi X±SS
Üniversite Sınavına Tekrar Girmemek İçin				
Evet (n=35)	43,57±5,63	20,91±2,75	27,17±5,36	86,60±12,82
Hayır (n=83)	35,92±9,29	21,30±3,53	28,48±6,53	91,80±13,52
t	t=-2,23	t=-0,57	t=-1,04	t=-1,93
p	p=0,02	p=0,56	p=0,29	p=0,05
İnsanlara Yardım Etmek İçin				
Evet (n=17)	49,52±4,25	23,00±2,44	29,35±6,56	101,88±8,52
Hayır (n=101)	39,54±7,49	20,88±3,35	27,88±6,16	88,30±13,19
t	t=5,33	t=2,49	t=0,902	t=4,91
p	p=0,00	p=0,01	p=0,36	p=0,00

Öğrencilerin hemşirelik bölümünü üniversite sınavına tekrar girmemek için tercih edenlerin içsel ve mesleki öğrenme güdülenmesi puan ortalamasının daha düşük; bölümü insanlara yardım etmek için tercih edenlerin içsel, dışsal ve mesleki öğrenme güdülenmesi puan ortalamalarının daha yüksek ve aralarındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptandı ($p < 0,05$) (Tablo 6).

TARTIŞMA

Sosyo-demografik Özellikleri ve Mesleğe Yönelik Düşünceleri

Araştırmaya katılan öğrencilerin ebeveynlerinin çoğunluğunun ilköğretim mezunu olduğu, annelerinin ev hanımı, babalarının memur/işçi olarak çalıştığı görülmektedir (Tablo 1). Öğrencilerin yarıdan fazlası hemşirelik mesleğinin ilk tercih olduğunu belirtmiştir (Tablo 2). Bu sonuç öğrencilerin isteyerek mesleği tercih ettiklerini düşündürmekte olup, bu durumun mesleğe yönelik güdülenmeleri açısından önem taşımaktadır. Çalışmada farklı nedenlerle mesleği tercih eden öğrencilerin mesleksi güdülenme düzeyleri daha düşük bulunmuştur.

Öğrencilerin yarıdan fazlasının hemşireliği kendi kararı ile tercih etmesi ve çoğunluğunun iş bulma kolaylığından dolayı seçtiklerini söylemeleri, mesleğe kendi istekleriyle geldiklerini düşündürmektedir. Civci ve Şener'in (2012) öğrenci hemşireler üzerinde yaptığı çalışmada da öğrencilerin yarıdan fazlasının bölümlerini kendi istekleri ile tercih ettiklerini saptamış olması bu bulgu ile paralellik göstermektedir. Hemşirelik öğrencileri ile yapılan diğer çalışmalarda mesleği isteyerek tercih etmenin ilk sırada yer aldığı ve iş bulma kolaylığı nedeniyle seçtikleri saptanmıştır (Özpancar ve ark., 2008; Çıtak Tunç ve ark., 2010; Kızgüt ve Ergöl, 2011; Karaman Özlü ve ark., 2011; Çelik ve ark., 2014). Elde edilen bu sonuçlar ile yapılan çalışmanın sonuçları uyumluluk göstermektedir.

Öğrencilerin yarıdan fazlasının hemşirelik bölümünden memnun olduklarını belirtmesine karşın, öğrencilerin yarıya yakını mezun olduktan sonra hemşire olarak çalışmak istediğini, üçte biri ise akademisyen olmak istediğini belirtilmiştir. Beydağ, Gürbüz ve Özer'in (2008) yaptıkları çalışmada öğrencilerin büyük çoğunluğunun mezun olduktan sonra hemşirelik mesleğini yapmak istedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Dinç ve arkadaşlarının çalışmasında ise öğrencilere mezun olduktan sonra çalışmak istedikleri yerler sorulduğunda, %44.8'i üniversitede akademisyen, %55.2'si hemşire olarak çalışmak istediklerini söylemiştir. Elde edilen sonuçlar ile yapılan çalışmaların sonuçları benzerlik göstermektedir.

Mesleki Güdülenme Düzeyine İlişkin Tartışma

Hemşirelik öğrencilerinin içsel ve dışsal güdülenmelerinin yüksek olduğu, güdülenme sorunu oluşturan durumları az yaşadıkları görülmektedir. Çalışmada öğrencilerin içsel ve dışsal güdülenmelerinin ölçek puan ortalamasına göre yüksek olmasının nedeni öğrencilere yapılan danışmanlıklar, uygulama hedeflerinin öğrencilerle tartışılması, eğitimin öğrenci merkezli olması ve sosyal etkinliklere önem verilmesi ile açıklanabilir. Karaman Özlü ve arkadaşlarının (2014) yaptığı çalışmada, hemşirelik öğrencilerinin olumsuz güdülenme düzeylerinin diğer güdülenme düzeylerine göre daha yüksek olduğunu saptamıştır. Civci ve Şener'in (2012) çalışmalarında ise içsel güdülenme düzeylerinin yüksek, dışsal güdülenme düzeylerinin düşük olduğu bulunmuştur. Bu konuda Acat ve Köşgeroğlu (2006) hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik mesleğine ilişkin güdülenme düzeylerini belirlemeye yönelik yapmış oldukları çalışmada, hemşirelik öğrencilerinin içsel ve dışsal güdülenme kaynaklarını dikkate aldıkları sonucuna ulaşmışlardır.

Çalışmada dışsal güdülenme puan ortalamasının ölçek ortalamasına göre yüksek olması öğrenme çevresindeki değişkenler açısından olumlu olarak değerlendirilebilir. Hemşirelik öğrencilerinin görüşlerine göre mesleki bilgi ve becerileri öğrenirken en çok işini severek yapan ve onları güdüleyen kişilerle çalıştıklarında, öğrenme isteklerinin arttığı belirlenmiştir (Tablo 3). Bazı araştırmalarda, öğrencilerin öğretim elemanlarının bilgi düzeyinin düşük olduğunu (Hartley ve Aukamp, 1994) ve bu durumun güdülenmelerini etkilediğini (Bengtsson ve Ohlsson, 2010) belirtmesi araştırma bulgusunu desteklemektedir. Bununla birlikte, güdülenmesi ve iş doyumunu düşük olan bir öğretim elemanının bu durumu öğrencilerine yansıtması, öğrencilerin ders içi tutumlarını ve güdülenmeleri etki edebilmektedir (Karaboğa ve Peker, 2009). Ders veren kişinin güdülenmesi yüksek olduğunda öğrencilerin güdülenmelerinin arttığı ve aktif hale geldikleri için sınıf disiplin problemlerinin de azaldığı belirtilmektedir (Mentiş Taş, 2005). Bu sonuç, öğretim elemanının öğrenciye rol model olması, mesleği sevdirmesi, saygılı ve hoşgörülü davranması, danışmanlık yapması, destekleyici olması, benlik saygılarını ve girişkenliklerini yükseltmesi, öğretici olması gibi dışsal koşullar ve uyarıların öğrencilerin öğrenme istekliliğini önemli ölçüde etkileyebilmektedir.

İçsel güdülenme puan ortalamasının da ölçegin puan ortalamalarına göre yüksek olduğu bulgusu ise öğrencilerin mesleki başarısını ve kendi yeterliliklerini sorgulaması açısından büyük önem taşımaktadır. Buna göre hemşirelik öğrencilerinin aldıkları eğitime ilişkin olarak meslekte başarılı oldukları ve yeterliliklerine inandıkları ve bu konuda çok fazla sorun yaşamadıkları söylenebilir. Bu anlamda öğrencilerin içsel faktörlere dayalı önemli bir güdülenme kaynağına sahip oldukları dikkat çekmektedir. Öğrencinin hemşirelik mesleği ile ilgili bilgileri öğrenmek istemesi ve aldığı eğitimin yaşam kalitesini artıracığına inanması gibi duygu ve düşüncelere sahip olması, içsel faktörlere dayalı güdülenme kaynaklarının önemine vurgu yapmaktadır (Ryan ve Deci, 2006).

Hemşirelik öğrencilerinin mesleki öğrenimlerine ilişkin güdülenmelerinde "hata yapma korkusu" öğrencilerin güdülenmeleri açısından önemli bir sorun oluşturduğu görülmektedir. San Turgay ve arkadaşları (2005) tarafından yapılan çalışmada, hemşirelik mesleğinin öğrencileri korkutan yönlerinin olduğu ve özellikle öğrencilerin hata yapma korkusu yaşadıkları saptanmıştır. Benzer şekilde, birçok araştırmada öğrencilerin uygulamalarda hata yapma korku-

su yaşadıkları ve bunun klinikte en önemli stres kaynağı olduğu belirtilmektedir (Sharif, 2005; Ünsar, 2006; Worral, 2007; Watson, 2008; Chan, 2009; Öner Altıok ve Üstün, 2013).

Dördüncü sınıfta okuyan öğrencilerin içsel güdülenme ve mesleki öğrenme güdülenmesi anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur (Tablo 4). Bu bulguyla paralellik gösteren başka çalışma bulguları da bulunmaktadır (Gaye ve Sarıkaya, 2012; Karaman Özlü ve ark., 2014). Kızgüt ve Ergöl'ün (2011) dördüncü sınıf hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik mesleği algılayışlarındaki değişimin incelendiği araştırmada, öğrencilerin mesleğe bakış açılarının olumlu yönde değiştiği ve eğitim sürecinin meslek algılarının şekillenmesinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Dördüncü sınıfta okuyan öğrencilerin, içsel güdülenmesinin yüksek olmasının sonucu öğrencilerin mesleklerine ilişkin bilgilerinin artması, mesleğin özelliklerini tanımaları, mesleğe ilgilerinin artması ile açıklanabilir.

Çalışmada hemşirelik mesleğinden memnun olan öğrencilerin içsel, dışsal ve mesleki öğrenme güdülenmesi puan ortalamaları daha yüksektir (Tablo 5). Öğrencilerin hemşirelik mesleğinden memnun olmaları onların mesleki öğrenimlerine ilişkin güdülenmelerini artırmaktadır. Öğrencilik yaşantısında mesleğinden memnun olunması, öğrencilerin mesleki yaşantısında daha başarılı olmasına, hemşire olarak çalışmaktan mutluluk duymasına, mesleği benimsemesine, mesleki bilgi ve becerilerini geliştirmesine olumlu katkı yapacağı söylenebilir. Çalışmada bölümü üniversite sınavına tekrar girmemek için tercih edenlerin içsel ve mesleki öğrenme güdülenme puan ortalamaları daha düşük bulunurken; bölümü insanlara yardım etmek için tercih edenlerin içsel, dışsal ve mesleki öğrenme güdülenme puan ortalamasının daha yüksek olduğu belirlendi (Tablo 6). Yapılan çalışmalarda hemşirelik öğrencilerinin insanlara yardım etmeyi istedikleri ve sevdikleri için tercih ettiği (Özpancar ve ark. 2008; Çıtak Tunç ve ark. 2010; Korkmaz ve Görgülü 2010;) ve çoğunluğunun hemşirelik mesleğinin "insanlara yardım etme" özelliği nedeniyle mesleki güdülenmelerinin arttığını belirtmişlerdir (Karaoğlu ve ark. 2007). Civci ve Şener'in (2012) çalışmasında insanlara yardım etmek amacı ile bölümü seçen hemşire adayların içsel, dışsal ve mesleki öğrenme puan ortalamalarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Elde edilen sonuçlar ile yapılan çalışmanın sonuçları benzerlik göstermektedir.

SONUÇ

Hemşirelik öğrencileri aldıkları eğitimin bir sonucu olarak eğitim-öğretim sürecindeki fiziksel ve sosyal değişkenleri en önemli güdülenme kaynağı olarak kabul etmektedirler. İkinci olarak öğrencilerin meslekte başarılı ve kendi yeterliliklerinin olduğuna ilişkin olumlu güdülenme kaynaklarına sahip oldukları görülmektedir. Ayrıca hemşirelik öğrencilerinin meslekten memnun olması, eğitim yaşamının dördüncü sınıfında olması ve bölümü insanlara yardım etmek amacı ile seçmeleri mesleki güdülenmeyi olumlu yönde etkilemektedir. Bölümün farklı nedenlerle tercih edilmesi ve uygulamada hata yapıma korkusu da mesleki güdülenmeyi olumsuz yönde etkilemektedir. Öğrencilerin istekliliğini artırıcı fiziksel ve sosyal çevrenin oluşturulmasına daha fazla önem verilmesi önerilmektedir. Öğrencilere mesleki başarısını artıran ve kendi yeterliliklerinin farkına varmalarını sağlayacak uygulama çalışmalarına ağırlık verilmesi ve öğrencilerin olumsuz güdülenmelerine neden olan faktörlerin belirlenerek, bunları giderici önlemlerin alınması sağlanarak güdülenme düzeyleri artırılabilir.

KAYNAKLAR

Acat, M.B. ve Köşgeroğlu, N. (2006). Güdülenme kaynakları ve sorunları ölçeği. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 7, 204-10.

Aydın, M.F. ve Argun, M.Ş. (2010). Bitlis Eren Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü öğrencilerinin hastane uygulamalarından beklentileri ve karşılaştıkları sorunlar. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(4), 209-13.

Bektaş, H. (2004). Hemşirelik öğrencilerinin kuramsal ve uygulamalı eğitimde yaşadıkları güçlükler ve öğretim elemanlarından beklentileri. *Hemşirelik Forumu Dergisi*, 7(2), 45-54.

Bengtssona, M. & Ohlssonb, B. (2010). The nursing and medical students motivation to attain knowledge. *Nurse Education Today*, 30(2), 150-6.
<http://dx.doi.org/10.1016/j.nedt.2009.07.005>

Beydağ, D. K., Gündüz, A., Özer, F. (2008). Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin eğitimlerine ve mesleklerine bakış açıları, meslekten beklentileri. *Pamukkale Tıp Dergisi*, 1(3), 137-142.

Bilgen, F.G., Çiçek Korkmaz, A., Şekeroğlu, Ş. (2014). Hemşirelik Öğrencilerinin Hemşirelik Eğitimine İlişkin Görüşleri: Literatür İncelemesi. II. Ulusal Hemşirelikte Güncel Sorunlar ve Yaklaşımlar Sempozyumu, Çanakkale.

- Çelik, S., Şahin, E., Dadak, F., Sidal, S.G., Akyüz, F. (2014).** Hemşirelik öğrencilerinin mesleki güdülenme düzeyleri ve etkileyen faktörler. HSP, 1(2), 43-56.
<http://dx.doi.org/10.17681/hsp.16373>
- Chan, K.L.C., Winnie, K.W. & Daniel, Y.T. (2009).** Hong Kong baccalaureate nursing students' stres and their coping strategies in clinical practice. Journal of Professional Nursing, 25(5), 307-13.
<http://dx.doi.org/10.1016/j.profnurs.2009.01.018>
- Özpancar ve ark., (2008).** Hemşirelik ve sağlık memurluğu öğrencilerin meslek seçimlerini etkileyen etmenler. Maltepe Üniv. Hemşirelik Bilim ve Sanat Dergisi, 3(1), 24-31.
- Civci, H., Şener, E. (2012).** Hemşire adaylarının mesleki güdülenme düzeyleri ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi. Dokuz Eylül Üniv. Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi, 5(4), 142-9.
- Dinç, S., Kaya, Ö., Şimşek, Z. (2005).** Harran Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin hemşirelik mesleği hakkında bilgi, düşünce ve beklentileri. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 10(1), 1-9.
- Doğan, O. (2005).** Spor Psikolojisi (2. Baskı). Adana: Nobel Kitabevi.
- Espeland, V. & Indrehus, O. (2003).** Evaluation of students, satisfaction with nursing education in Norway. Journal of Advans Nursing, 42: 226-237.
<http://dx.doi.org/10.1046/j.1365-2648.2003.02611.x>
- Gayef A, Sarıkaya Ö (2012).** Sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu öğrencilerinde mesleki güdülenme. Tıp Eğitimi Dünyası Dergisi 2012; 33: 9-18.
- Harter, S. (1981).** A new self-report scale of intrinsic versus extrinsic orientation in the class room: Motivational and informational components. Developmental Psychology, 17(3), 300-12.
<http://dx.doi.org/10.1037/0012-1649.17.3.300>
- Hartley, D. & Aukamp, V. (1994).** Critical thinking ability of nurse educator's and nursing students. Journal of Nursing Education, 33(1),34-35.
- Karaboğa, M. ve Peker, S. (2009).** Ortaöğretim Kurumları Yöneticilerinin Motivasyonlarının Öğretmen Motivasyonu Üzerine Etkisi. Uluslararası 5. Balkan Eğitim ve Bilim Kongresi, 357-361.
- Karaman Özlü, Z., Gümüş, K., Güngörmüş, K., Avşar, G., Özer, N. (2014).** Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde öğrenim gören öğrencilerin mesleklerine ilişkin güdülenme kaynakları ve sorunlarının incelenmesi. HEAD, 11(1), 47-53.
- Karaoğlu, L., Çelebi, E., Pehlivan, E. (2007).** Nursing midwifery and health officer programs undergraduate students' attitudes towards their future career: Motivating / demotivating professional characteristics and career preferences. İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi, 14(4), 219-225.
- Karaöz, S. (2003).** Hemşirelikte klinik öğretime genel bir bakış ve etkin klinik öğretim için öneriler. Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi, 1(1),15-21.
- Kızgüt, S., Ergöl, Ş. (2011).** Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin hemşireliği algılayışı hemşirelik rollerine ve hemşireliğin geleceğine bakışı. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi, 14(2), 10-6.
- Koç, Ş. (1994).** Spor Psikolojisine Giriş. İzmir: Saray Medikal Yayıncılık.
- Korkmaz, F., Görgülü, S. (2010).** Hemşirelerin meslek ölçütleri bağlamında hemşireliğe ilişkin görüşleri. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi, 1-17.
- Lepper, M.R. (1988).** Motivational considerations in the study of instruction. Cognition and Instruction, 5(4), 289-309.
http://dx.doi.org/10.1207/s1532690xci0504_3
- Martin, A. (2004).** School motivation of boys and girls: Differences of degree, differences of kind, or both?. Australian Journal of Psychology, 56(3), 133-146.
<http://dx.doi.org/10.1080/00049530412331283363>
- Mentiş Taş, A. (2005).** Öğretmen eğitiminde aktif öğrenme. Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi, C (6), Sayı (2), 177-184.

- Öner Altıok, H. ve Üstün, B. (2013).** Hemşirelik öğrencilerinin stres kaynakları. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 13(2), 747-66.
- Özpancar, N., Aydın, N., Akansel, N. (2008).** Hemşirelik birinci sınıf öğrencilerin hemşirelik mesleği ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi. Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokul Dergisi, 12(3), 9-18.
- Ryan, R. M., & Stiller, J. (1991).** The social contexts of internalization: Parent and teacher influences on autonomy, motivation and learning. In P.R. Pintrich & M.L. Maehr (Eds.), *Advances in motivation and achievement: Vol. 7. Goals and self-regulatory processes* (pp. 115-49). Greenwich, CT: JAI Press.
- Ryan, R.M. & Deci, E.L. (2000).** Intrinsic and extrinsic motivations classic definitions and new directions. *Contemporary Educational Psychology* 25(1), 54-67.
<http://dx.doi.org/10.1006/ceps.1999.1020>
- San Turgay, A., Karaca, B., Ceber, E., Aydemir, G. (2005).** Hemşirelik öğrencilerinin mesleği algılayışları. Atatürk Üniversitesi. Hemşirelik Yüksekokul Dergisi, 8(1), 56-62.
- Sharif, F. & Masoumi, S. (2005).** A Qualitative study of nursing student experiences of clinical practice. *BMC Nursing*, 4(6), 1-7.
- Ünsar, S., Erol, Ö., Turan, N. (2006).** Meslek esasları dersi alan hemşirelik ve ebelik 1. sınıf öğrencilerinin durumluksürekli kaygı düzeylerinin belirlenmesi. *Hemşirelik Forumu Dergisi*, 94-9.
- Watson, R., Gardiner, E., Hogston, R., Gibson, H., Stimpson, A., Wrate, R., et al. (2008).** A longitudinal study of stress and psychological distress in nurses and nursing students. *Journal of Clinical Nursing*, 18, 270-278.
<http://dx.doi.org/10.1111/j.1365-2702.2008.02555.x>
- Worrall, K. (2007).** Orientation to student placements: needs and benefits. *Paediatric Nursing*, 19(1), 31-3.
<http://dx.doi.org/10.7748/paed2007.02.19.1.31.c4443>
- Xiang, P., Chen, A., & Bruene A. (2005).** Interactive impact of intrinsic motivators and extrinsic rewards on behavior and motivation outcomes. *Journal of Teaching in Physical Education*, 24, 179-97.